

УДК 336.146
JEL Classification E 69, H 73

Завистовська Г.І.,
старший викладач кафедри фінансів,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

НЕЦІЛЬОВЕ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

Zavystovska H.I.,
senior lecturer at the department of finance,
Kyiv National Economic University named after V. Hetman

NON-TARGETED USE OF BUDGET FUNDS: THEORY AND PRACTICE

Постановка проблеми. В сучасній Україні особливо актуальним є питання прозорості фінансових операцій, раціонального бюджетного процесу, ефективного використання фінансових ресурсів держави та їх цільового призначення. Саму тому дослідження нецільового використання бюджетних коштів є досить важливим та розповсюдженим у багатьох галузях вітчизняної економіки і крім того цей злочин дуже складно довести. Відсутність чіткої та повної нормативно-правової бази, неналежний рівень розвитку методологічної бази, відсутність чіткого розмежування сфер діяльності, нераціональний поділ обов'язків між суб'єктами контролю призводять до порушень і злочинів у бюджетному процесі. Ця неврегульованість законодавства може призвести до ухилення або уникнення від відповідальності, або, навпаки, до застосування покарання в подвійному розмірі, або до покарання як винних, так і невинних осіб. Тож нецільове використання бюджетних коштів загострює і так вкрай розбалансовану економіку держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науково-теоретичну основу дослідження складають наукові праці з теорії держави і права, фінансового права, економічних наук. Так, Е.С. Дмитренко [1] досліджує юридичний склад правопорушення, яке вчинив суб'єкт фінансового права. Л.К. Воронова, М.П. Кучерявенко, Н.Ю. Пришва, Є.О. Алісов та І.М. Бондаренко зосереджують увагу на суб'єктах бюджетних правопорушень та заходах, що застосовуються за вчинені правопорушення, проводять огляд видів юридичної відповідальності. Питання щодо методичних підходів нецільового використання бюджетних коштів розглядали у своїх працях І.Б. Стефанюк [2], М.Й. Коржанський [3]. Тому питаннями контролю за бюджетними коштами органами Державної аудиторської служби України (ДАСУ) мало розглядається науковцями, що зумовлює актуальність дослідження цієї сфери.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження теорії та практики нецільового використання бюджетних коштів. Для досягнення мети було поставлено наступні завдання: аналіз нормативно-правової бази; дослідження ролі Державної аудиторської служби в запобіганні нецільового використання бюджетних коштів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дієвість фінансового контролю має проявлятися в упередженні фінансових правопорушень. В переліку бюджетних правопорушень, які встановлюються Державною аудиторською службою України, важливе місце посідає нецільове використання бюджетних коштів. Не тому, що таких порушень багато (у 2017 році їх виявлено загалом на суму 490,8 млн грн, що становить 25,8% до загального обсягу виявлених незаконно використаних коштів), а тому, що це правопорушення часто має важкі соціально-економічні наслідки, відтак законодавцем за певних обсягів таких видатків це правопорушення кваліфікується як бюджетний злочин, за яким наступає кримінальна відповідальність для винних осіб та фінансові санкції для суб'єкта господарювання [4].

При цьому, за статистикою МВС України, у 2012 році (по 20 листопада 2012 року, нині Генеральна прокуратура України) зареєстровано 48 злочинів, передбачених ст.210 Кримінального кодексу (далі КК), розслідувано 27 таких злочинів, знято з обліку 16 злочинів такого виду, виявлено 12 осіб, які вчинили цей злочин. Вже в 2016 році обліковано таких кримінальних правопорушень – 15, а кримінальних впроваджень – 0, а в 2017 році кількість осіб, яким повідомлено підозру за цим видом злочину – 2 [5].

Наведені факти свідчать, що ст. 210 КК «працює» неефективно і дає посадовим особам можливість безкарно (без відшкодування збитків) використовувати бюджетні кошти не за призначенням.

На перший погляд, з огляду на це, може здатися, що нецільове використання бюджетних коштів негативно впливає на бюджетну систему лише в одному аспекті – порушується принцип цільового використання бюджетних коштів. Але насправді це правопорушення одночасно тягне за собою

порушення принципу ефективності бюджетної системи. Крім того, зазвичай нецільове використання бюджетних коштів не сприяє дотриманню принципу справедливості й неупередженості, який передбачає, що бюджетна система України будується на засадах справедливого й неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами.

Передусім зазначимо, що під цим поняттям розуміють. Наприклад, Стефанюк І.Б. зазначає, що нецільове використання бюджетних коштів крім негативного впливу на ефективність бюджетної системи призводить до порушення принципів “справедливості й неупередженості, які передбачають, що бюджетна система України ґрунтується на засадах справедливого й неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами” [2].

У сучасних умовах, щоб визначити способи раціональної організації контролю за цільовим використанням бюджетних коштів необхідно переглянути підходи до визначення критеріїв віднесення здійснених порушень до вказаної категорії. У зв'язку з цим, доцільно здійснити аналіз законодавчих визначень терміну “нецільове використання бюджетних коштів” та формувати відповідні рекомендації щодо категорійного узгодження поняття.

Задоволення потреб суспільства в охороні здоров'я, соціальному захисті, освіті, науці, культурному розвитку, здійсненні правосуддя та багато інших напрямів є основною прерогативою кожної держави. Потреби у фінансах на ці сфери, як правило, завжди є більшими, ніж можливості їх виконання через проведення видатків з державного та місцевих бюджетів. Статтею 2 Бюджетного кодексу України визначено, що видатки бюджету – це “кошти, спрямовані на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом”, а точніше найважливіших із них для країни або окремої територіально-адміністративної одиниці. Таке трактування визначає адекватність видатків досягненню цілей відповідно до моделі: дія – результат – наслідок. Вказаний підхід містить у собі внутрішню потребу забезпечення спрямування коштів на ті цілі, які були визначені законом чи затверджені на відповідних рівнях управління бюджетним процесом. На практиці бувають випадки недотримання такого принципу. Упущення у нормативно-правових актах часто слугують можливістю виправдання не правочинних дій з боку посадових осіб (розпорядників бюджетних коштів). Тому варто зосередити увагу на дослідженні понять “цільове” й “нецільове” використання коштів і їх економічному змісті з урахуванням рівнів деталізації та розподілу. Це забезпечить логічну послідовність розгляду предмета дослідження, його взаємозв'язок та узгодженість за рівнями, а також уможливить досягнення недопущення скерування бюджетних коштів не за цільовим призначенням. Забезпечення прямого й зворотного контролю процесу використання бюджетних коштів на різних рівнях, на наш погляд, є достатньо дієвим механізмом оптимізації державних і місцевих фінансових ресурсів.

Будь-який злочин тягне за собою небезпечні шкідливі наслідки, які виражаються в заподіянні шкоди об'єкту кримінально-правової охорони. Іншими словами, наслідки злочину – реальні шкідливі зміни, які відбуваються в об'єкті, що охороняється кримінальним законодавством, унаслідок злочинного діяння. За визначенням М.Й. Коржанського, злочинні наслідки – це небезпечні пошкодження в суспільних відносинах [3].

В нормативно-правових актах нових держав – республік колишнього Радянського Союзу визначення поняття «нецільове використання бюджетних коштів» з'явилося лише наприкінці минулого століття.

Так, стаття 132 Бюджетного кодексу Республіки Казахстан визначає, що: «нецільове використання – використання коштів республіканського і місцевих бюджетів, у результаті якого не досягнуті цілі та індикатори, передбачені паспортом бюджетної програми» [6].

Слід зазначити, що Бюджетний кодекс Республіки Казахстан містить ще й визначення необґрунтованого (неправомірного) використання – «використання пов'язаних грантів, гарантованих державою позик, активів держави з порушенням законодавства Республіки Казахстан і використання коштів республіканського і місцевих бюджетів на реалізацію заходів, не передбачених паспортом бюджетних програм».

На нашу думку, таке визначення нецільового використання зумовлено тим, що в цій країні Бюджетний кодекс не містить принципу цільового використання бюджетних коштів. Тут оперують принципом ефективності й результативності.

Головним законодавчим актом України, який дає визначення нецільового використання бюджетних коштів, є Бюджетний кодекс України (далі БКУ), де стаття 119 визначає: «Нецільове використання бюджетних коштів, є їх витрачання на цілі, що не відповідають:

- бюджетним призначенням, встановленим законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет);
- напрямом використання бюджетних коштів, визначених у паспорті бюджетної програми (...) або в порядку використання бюджетних коштів;
- бюджетним асигнуванням (розпису бюджету, кошторису, плану використання бюджетних коштів)» [7].

Однак, нецільове використання бюджетних коштів, незважаючи на визначення його змісту у ст. 119 Бюджетного кодексу України, є складною і неоднорідною категорією, і має багато особливостей.

Так, згідно з ст. 116 БКУ – це окремих вид порушення бюджетного законодавства; згідно з ст. 119 БКУ – це результат використання коштів на цілі, що не відповідають цілям, визначеним законом (паспортом, програмою, порядком ...); згідно з ст. 7 БКУ – це оцінка недотримання принципу цільового використання бюджетних коштів [7].

З урахуванням такої можливості трактування поняття, вважаємо, що визначення нецільового використання бюджетних коштів в БКУ є недосконалим, бо дозволяє вважати видатки, які проведено в межах бюджетних призначень, але спричинили шкоду державі (зокрема, внаслідок оплати бюджетними коштами фактично невиконаних обсягів робіт; оплати безтоварних операцій; виплати зарплати за невідпрацьований час тощо), цільовим використанням бюджетних коштів.

Адже, якщо видатки здійснено в рамках виділених асигнувань і відповідно до КЕКВ, але при цьому частину коштів спрямовано на цілі, що не відповідають цілям, визначеним законом (паспортом, програмою, порядком чи/та планом), внаслідок чого не досягається або знижується продуктивність і результативність бюджетної програми, завдається шкода правам, які охороняються законом, свободам та інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державі чи громадським інтересам, то видатки в цій частині за своєю суттю є нецільовим використанням бюджетних коштів.

У коментарі до статті 210 Кримінального кодексу України зазначається, що під використанням бюджетних коштів усупереч їх цільовому призначенню слід розуміти використання коштів державного або місцевих бюджетів всупереч призначенню, визначеному для цих коштів відповідними бюджетами та кошторисами доходів і витрат [8]. Тут же сказано, що це можуть бути, зокрема: 1) фінансування за рахунок бюджетних коштів тих видатків, які не передбачені видатковими статтями затвердженого бюджету відповідного рівня; 2) використання бюджетних коштів, що мали цільове спрямування, з іншою метою, тобто фінансування одних видатків за рахунок інших статей видатків (скажімо, фінансування виробництва за рахунок коштів, призначених для виплати заробітної плати) [8]. Поняттям нецільового використання бюджетних коштів охоплюється також спрямування їх на такі видатки, фінансувати які за рахунок бюджетних коштів заборонено (наприклад, законодавство забороняє використання бюджетних коштів для фінансування різноманітних позабюджетних фондів).

Використання бюджетних коштів в обсягах, що перевищують затверджені межі видатків, у коментарі до ст. 210 Кримінального кодексу подається як фінансування видатків у сумах, які перевищують розміри, затверджені у відповідних бюджетах, кошторисах і планах асигнувань. Особа, яка має право розпоряджатись бюджетними коштами, перевищує або загальний обсяг затверджених видатків, або обсяг видатків на конкретні заходи, передбачені у встановленому порядку (наприклад, завищуються обсяг і вартість проведених робіт). Якщо понаднормативне фінансування здійснюється за рахунок бюджетних коштів, призначених для фінансування інших видатків, у діях винної особи вбачається одночасно використання бюджетних коштів усупереч їх цільовому призначенню.

На думку автора, «цільове призначення» Кримінального кодексу безумовно відповідає «бюджетному призначенню» Бюджетного кодексу. Тому використання бюджетних коштів головними розпорядниками не відповідно до бюджетних призначень, а розпорядниками – не відповідно до бюджетних асигнувань однозначно має кваліфікуватися як їх нецільове використання.

Складніше відносити до нецільового використання бюджетних коштів видатки, спричинені використанням їх в обсягах, що перевищують затверджені межі видатків. Таке порушення аудитором Державної аудиторської служби як нецільове практично не кваліфікується.

Якщо керуватися тим, що «видатки бюджету – кошти, що спрямовуються на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним бюджетом, за винятком коштів на погашення основної суми боргу та повернення надміру сплачених до бюджету сум» [7], то використання бюджетних коштів у межах затверджених видатків бюджету, але не відповідно до асигнувань, встановлених на квартал чи півріччя, проблематично кваліфікувати як нецільове використання.

Отже, нецільове використання бюджетних коштів – досить складна економічна категорія. Професійно зафіксувати нецільове використання бюджетних коштів можна лише за результатами здійснення документального і фактичного контролю після всебічного аналізу стану виконання завдань і досягнення мети, що закріплено бюджетною програмою. При цьому критерії оцінки використання бюджетних коштів слід шукати в положеннях бюджету, бюджетної програми та порядку використання бюджетних коштів.

Отже, існує необхідність визначення нових методичних засад оцінки порушень, які за суттю є нецільовим використанням бюджетних коштів.

При визначенні таких підходів нами взято до уваги наступне.

Всі видатки на рівні головних розпорядників, розпорядників і одержувачів бюджетних коштів можна і потрібно оцінювати на предмет дотримання принципів їх використання.

Принцип цільового використання бюджетних коштів передбачає, що бюджетні кошти використовуються тільки на цілі, визначені бюджетними призначеннями та бюджетними асигнуваннями. Бюджетні призначення і асигнування завжди мають кількісні, часові і цільові обмеження. Останнє є важливою аксіомою для нашого дослідження.

Отже, передусім робимо висновок, що використання бюджетних коштів у невідповідності із цільовими обмеженнями – це професійне твердження (оцінка) аудитора про наявність фактів

порушень, результатом яких є *пряме* чи *скрите* нецільове використання бюджетних коштів.

Ми вважаємо, що така оцінка є правомірною при наявності наступних порушень:

1. спрямування коштів на видатки, які законодавством фінансувати заборонено;
2. здійснення видатків без бюджетних призначень або з їх перевищенням;
3. витрачання коштів на цілі, що не відповідають цілям, визначеним законом (паспортом, програмою, порядком чи/та планом);
4. здійснення видатків з оплати безтоварних операцій (невиконаних робіт, ненаданих послуг).

Загальними, об'єднуючими рисами зазначених порушень, що дають можливість нам віднести їх до використання бюджетних коштів у невідповідності із цільовими обмеженнями, є:

1) вчинення дій, які заборонені (прямо не дозволені) нормами законодавства;

2) використання коштів на цілі, що не відповідають цілям, визначеним законом (паспортом, програмою, порядком чи/та планом);

3) наслідок порушення, яким є недосягнення або зниження продуктивності і результативності бюджетної програми, завдання шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державі чи громадським інтересам;

4) встановлення кримінальної відповідальності (за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням) за однією статтею ККУ (ст. 210) [9].

Аналіз показників звітів про результати контрольної діяльності, оприлюднених протягом 2017 року на веб-сайтах Державної аудиторської служби України і Рахункової палати, дозволив виділити такі підвиди (або переліки) порушень, котрі можна кваліфікувати як використання бюджетних коштів у невідповідності із цільовими обмеженнями:

1. Видатки, які законодавством фінансувати заборонено (*скрите нецільове*):

- надання бюджетною установою позичок юридичним та фізичним особам;
- фінансування державних, комунальних або приватних підприємств;
- фінансування бюджетних установ, що утримуються за рахунок інших бюджетів (*крім окремих випадків*);

- внесення внесків до статутного капіталу господарських товариств;

- створення (фінансування) позабюджетних фондів;

- придбання автомобілів, меблів, форменого одягу, здійснення видатків на здешевлення харчування для працівників... (*пост. КМУ від 11.10.2016 №710*) [10].

2. Видатки без бюджетних призначень або з їх перевищенням (*скрите нецільове*):

- проведення капітального ремонту адмінприміщення за рахунок поточних видатків за КЕКВ 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)» при відсутності затвердження бюджетних призначень і асигнувань за КЕКВ 3130 «Капітальний ремонт»;

- придбання відеоапаратури за рахунок поточних видатків за КЕКВ 2210 «Предмети, матеріали, обладнання та інвентар» при відсутності затвердження бюджетних призначень і асигнувань за КЕКВ 3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування»;

- придбання автомобіля за ціною 700,0 тис. грн при наявності затверджених бюджетних призначень за КЕКВ 3110 «Придбання обладнання і предметів довгострокового користування» в сумі 350,0 тис. гривень [11].

3. Витрачання коштів на цілі, що не відповідають цілям, визначеним порядком (*пряме нецільове*):

- використання коштів субвенції, виділеної на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад, на реконструкцію об'єктів державної власності;

- витрачання коштів субвенції, виділеної на придбання медичного обладнання (мамографічного, рентгенологічного та апаратів ультразвукової діагностики) вітчизняного виробництва, на закупівлю обладнання іноземного виробництва;

- використання коштів медичної субвенції, виділеної з держбюджету місцевому бюджету на поточні видатки, в поточному році на оплату робіт з капітального ремонту лікарні та на придбання медтехніки.

4. Оплата безтоварних операцій (невиконаних робіт, ненаданих послуг) (*скрите нецільове*):

- виплата зарплати «підсніжникам» (особам, які фактично не працюють в установі);

- покриття за рахунок установи видатків сторонніх осіб;

- здійснення оплати фактично невиконаних ремонтно-будівельних робіт;

- оплата придбання товарів, які фактично не надійшли («знаходяться» на відповідальному зберіганні).

Фактично лише в окремих випадках (при витрачанні коштів на цілі, що не відповідають цілям, визначеним порядком) аудитори обох згаданих органів ДФК кваліфікували порушення як нецільове використання коштів.

В результаті такі заходи впливу, як призупинення асигнувань, зменшення асигнувань і зупинення операцій з бюджетними коштами не могли і не застосовувалися Державною аудиторською

службою України до видатків, які законодавством фінансувати заборонено, видатків без бюджетних призначень або з їх перевищенням, оплати безтоварних операцій (невиконаних робіт, ненаданих послуг). Тобто, через вузьке розуміння (і, відповідно, неналежне урегулювання законом) змісту і форми нецільового використання бюджетних коштів більшість суттєвих бюджетних порушень залишаються без заходів фінансового впливу.

На користь перегляду підходів аудиторів до оцінки цільового використання бюджетних коштів свідчить також причинно-наслідковий зв'язок, який прослідковується між чотирма зазначеними видами відповідних порушень:

1) дія (спрямування коштів на видатки, які законодавством фінансувати заборонено / здійснення видатків без бюджетних призначень або з їх перевищенням / витрачання коштів на цілі, що не відповідають цілям, визначеним законом (паспортом, програмою, порядком ...) / витрачання коштів на оплату безтоварних операцій (невиконаних робіт, ненаданих послуг);

2) результат / оцінка (використання коштів у невідповідності із цільовими обмеженнями / нецільове використання бюджетних коштів / недотримання принципу цільового використання бюджетних коштів);

3) наслідок (недосягнення або зниження продуктивності і результативності бюджетної програми, завдання шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державі чи громадським інтересам).

Висновки з проведеного дослідження. Отже, використання бюджетних коштів у невідповідності із цільовими обмеженнями – це професійне твердження (оцінка) аудитора про наявність фактів порушень, результатом яких є *пряме* чи *скрите* нецільове використання бюджетних коштів.

Вважаємо, що такий підхід уже сьогодні, без внесення необхідних змін до законодавства, може бути застосований при здійсненні аудиту, особливо аудиту ефективності. Водночас для реалізації таких підходів під час ревізії, фінансового аудиту з наступним застосуванням заходів фінансового впливу (призупинення асигнувань, зменшення асигнувань, зупинення операцій з бюджетними коштами, повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету) потрібно урегулювати питання щонайменше у відповідних порядках, затверджених Урядом.

Література

1. Дмитренко Е. С. Фінансове право України. Київ: Алерта, КНТ, 2007. 613 с.
2. Стефанюк І. Б. Невеселий коментар про нецільове використання бюджетних коштів. *Фінансовий контроль*. 2008. № 6 (47). С. 48-51.
3. Коржанський М. Й. Об'єкт і предмет кримінально-правової безпеки. Москва, 1980. С. 162.
4. Публічний звіт Державної аудиторської служби України за 2017 рік. URL: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=137772> (дата звернення: 28.10.2018)
5. Інформація запозичена з офіційного Інтернет-сайту Генеральної прокуратури України. Статистична інформація Генеральної прокуратури України про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113283&libid=100820 (дата звернення: 28.10.2018)
6. Бюджетний кодекс Республіки Казахстан від 24 квітня 2004 року N 548. *Відомості Парламенту Республіки Казахстан*, 2004 р., N 8-9, ст. 53; "Казахстанська правда" від 6 травня 2004 року N 94.
7. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T102456.html (дата звернення: 28.10.2018)
8. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України. URL: <http://pravoznavec.com.ua/books/162/12264/28/> (дата звернення: 28.10.2018)
9. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page7> (дата звернення: 28.10.2018)
10. «Про ефективне використання державних коштів» Постанова Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 р. № 710. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249412232> (дата звернення: 28.10.2018)
11. «Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету» Наказ Міністерства фінансів України від 12.03.2012, № 333. URL: <https://buhgalter.com.ua/zakonodavstvo/kaznachayske-obslugovuvannya/instruktsiya-kekvl/> (дата звернення: 28.10.2018)

References

1. Dmytrenko, E.S. (2007), *Finansove pravo Ukrainy* [Financial Law of Ukraine], Alerta, KNT, Kyiv, Ukraine, 613 p.
2. Stefaniuk, I.B. (2008), "Dissolving commentary on misuse of budget funds", *Finansovyj kontrol*, no. 6 (47), pp. 48-51.

3. Korzhanskyi, M.Y. (1980), *Obiekt i predmet kryminalno-pravovoi bezpeky* [Object and subject of criminal law safety], Moscow, Russia, 162 p.
4. State Audit Office of Ukraine (2017), "Public report of the State Audit Office of Ukraine for 2017", available at: <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/dotstsatalog/dotsument?id=137772> (access date October 28, 2018).
5. General Prosecutor's Office of Ukraine, "Statistical information of the General Prosecutor's Office of Ukraine on registered criminal offenses and the results of their pre-trial investigation", available at: https://vvv.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113283&libid=100820 (access date October 28, 2018).
6. Budget Code of the Republic of Kazakhstan (2004), *Kazakhstanska pravda*, from May 6, no. 94.
7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), Budget Code of Ukraine dated 08.07.2010 № 2456-VI, available at: http://search.ligazakon.ua/l_docs2.nsf/link1/T102456.html (access date October 28, 2018).
8. "Scientific and practical commentary on the Criminal Code of Ukraine", available at: <http://pravoznavets.tsom.ua/books/162/12264/28/> (access date October 28, 2018).
9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2001), The Criminal Code of Ukraine dated April 5, 2001 No. 2341-III, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/lavs/shov/2341-14/page7> (access date October 28, 2018).
10. The Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Effective Use of Public Funds" dated October 11, 2016, no. 710, available at: <https://vvv.kmu.gov.ua/ua/npas/249412232> (access date October 28, 2018).
11. Ministry of Finance of Ukraine (2012), "On Approval of the Instruction on the Application of the Economic Classification of Budget Expenditures and Instruction on the Application of the Classification of Budget Lending", dated March 12, 2012, no. 333, available at: <https://buhgalter.tsom.ua/zakonodavstvo/kaznacheyske-obslugovuvannia/instruktsiia-kekv/> (access date October 28, 2018).

Стаття надійшла до редакції 05.11.2018 р.

Рецензент: д.е.н., професор кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В.Гетьмана» В.М. Мельник

УДК 330.341.1
JEL Classification O 320

Теслюк Ю.В.,
аспірант* кафедри економіки,
Дніпровський державний
аграрно-економічний університет

ГЕНЕЗИС ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИХ ОСНОВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Teslyuk Yu.V.,
postgraduate student at the department of economics,
Dnipro State Agrarian and Economic University

THE GENESIS OF THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASIS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT

Постановка проблеми. Інновації протягом багатьох років існування світової цивілізації є рушійною силою економічного розвитку. Онтологічні передумови формування інноваційних чинників розвитку сформувались ще на межі XVIII-XIX ст., коли відбувались модернізаційні зміни суспільних господарств під впливом промислового перевороту, а в наступному столітті – наука і відкриття стали головними чинниками структурних трансформацій економік світу. Прогресивні зміни в суспільному виробництві детермінували використання інновацій як головних економічних ресурсів, а наука стала безпосередньою виробничою силою. Поступальні зміни відбувались і в формуванні наукового обґрунтування провідної ролі інновацій в економічному розвитку.

* Науковий керівник: Гончаренко О.В. – д.е.н., проф., академік АЕНУ